

különbségeket és a népesség viselkedésének a sokféleségét, ami rámutat arra, hogy a járványmodellezés nem csak a matematika vagy az informatika területe, hanem alapvetően multidiszciplináris. A modellezés nem olyasmi, amit kizárólag egy íróasztal mögött ülve, egyedül érdemes végezni.

Az előadás konklúziója, hogy a járványmodellezés egy kivételes eszköz lehet a meg-alapozott és eredményes járványügyi felügyelet számára. Népegészségügyi szempontból a modellezésnek akkor van értelme és jelentősége, ha annak a populációnak az egészségét és biztonságát szolgálja, amelyre vonatkozik az eredménye. Összességében járványt akkor érdemes modellezni, ha a valóságot a lehető legjobban tükröző, releváns és hasznos eredményekhez jut általa a népegészségügyi döntéshozatal, a járványügyi terepmunkás és a lakosság, amely által a népesség egészségi állapota és egészségbiztonsága érdemben javítható.

Nyelvi képességek a MI esetében és a mi esetünkben

PRÓSZÉKY GÁBOR

HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont

Ma, amikor mindenki „mesterséges intelligenciáról” beszél, érdemes pontosítani az egyre-másra megjelenő és intelligensnek tartott hatalmas nyelvmodellek (LLM) célját és használhatóságát. A mindössze néhány éve létező ún. transzformer architektúrák két nagy családja, az enkóderek és a generatív MI-nek is nevezett dekóderek valójában más-más elképzelések mentén jöttek létre. Az utóbbi időben, különösen a ChatGPT 2022 végi megjelenése óta teljesen elfogadottá vált, hogy a működést ezeknek a rendszereknek pusztán egy-egy kérdésre adott válasza alapján „ítéljük meg”, miközben a különböző modellek felépítése, célja, paraméterszáma, vagy tanítóanyagának mérete teljesen eltérő. Szerencsére a HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpontban is létrejöttek alapvetően a magyar nyelvre kialakított LLM-ek: a PULI nyelvmodellcsalád, melynek legújabb tagja a PULI Llumix Instruct. Ezek már lehetővé teszik a modellek kimeneteit a tanulmányaikban szereplő adatokkal összevetni. Így olyan következtetéseket vonhatunk le működésükkkel kapcsolatban, amit a számunkra (jogilag és technikailag) zárt világhírű modellekkel nem tudunk megtenni.